

[139v] [*en marge*] Ecclesia parochialis campestris sanctorum Petri et Pauli de Lumio

Die 21 iunii 1686.

Praefatus dominus Pellegrinus visitator qui supra (etc.).

Visitavit veterem ecclesiam parochialem campestem sub titulo sanctorum Petri et Pauli apostolorum de loco Lumii, cuius est rector reverendus dominus Mannonus Terrecinta de Aregno, qui modo est absens et Romae [140r] degens causa litis sibi motae super dicta rectoria a reverendo Petro Baptista de Caccia, tanquam ad dictam ecclesiam praesentato a quodam illustrissimo domino abbate Carbonara patritio Genuensi, qui praetendit habere iuspatronatus eiusdem rectoriae, et pro eodem domino rectore absente curam administrat reverendus Ioannes Raynerius de dicto loco. Eadem ecclesia non est consecrata et habet in annuo reddito libras mille ducentas circiter ex fructibus terrarum, decimis et oblationibus populi, cum onere impendendi in manutentione et restauratione dictae parochiae sex aut septem duplas auri quotannis per decennium, ut dicitur constare ex bullis consecutionis dicti beneficii expeditis in cancellaria Aleriensi ad favorem eiusdem reverendi Mannoni. Unicum est in hac ecclesia erectum altare sub eodem titulo, quod nuper fuit restauratum ex gypso satis eleganter; at quia in eo non adest altare portatile cum sanctorum reliquiis mandavit quod amplius non celebretur nisi de eo fuerit provisum. In hac ecclesia non asservantur sacra [140v] suppellectilia, quae afferuntur huc solummodo quando praedicta ecclesia est officienda vel occasione festi titularis vel alicuius funeris, cum ibidem sepeliantur defuncti eiusdem curae.

Circa corpus ecclesiae, quod est satis antiquum et constans lapidibus quadratis, ordinavit solummodo aequari foramina eiusdem pavimenti et quod ianuae laterali eiusdem ecclesiae apponantur sera et clavis, et non remaneat aperta ut antea; quae omnia adimpleri mandavit intra quatuor menses, sub poena ordinario Aleriensi arbitraria (etc.).

Mandavit in caemeterio elevari crucem intra duos menses, sub eadem poena (etc.).

[*en marge*] Oratorium sanctissimae Annunciatae de Lumio

Die ea.

Praefatus dominus Pellegrinus visitator qui supra.

Visitavit oratorium sub invocatione Annunciationis beatae Mariae virginis situm in villa Lumii intra fines parochialis ecclesiae eiusdem loci, fundatum et erectum sumptibus et devotione hominum dicti loci. Nullos habet redditus nec onera et manutenetur sumptibus eiusdem communitatis. [141r] Unicum est in eo erectum altare satis decenter ornatum, propterea nihil ordinavit.

Corpus oratorii bene se habet, ordinavit solummodo quod fenestris apponantur crates ferreae et eiusdem ostium sera, et clave muniatur intra quatuor menses, sub poena interdicti eiusdem oratorii.

[*en marge*] Ecclesia proparochialis sancti Antonii abbatis de Lumio

Die ea.

Praefatus dominus Pellegrinus visitator qui supra (etc.).

Visitavit ecclesiam proparochialem sub titulo sancti Antonii abbatis sitam in loco Lumii, in quam a veteri parochiali sanctorum Petri et Pauli apostolorum omniam ad curam spectantia sunt translata, et in ea

Visitavit sanctissimum Eucharistiae sacramentum in pixide argentea intus deaurata, intra tabernaculum satis decens super altare maius, ante quod ardet continuo lampas sumptibus cuiusdam mulieris quae ex sua devotione tribuit opportunum oleum.

Adest ostensorium ex aurichalco cum lunula argentea, quam mandavit superaurari, et etiam ordinavit provideri de scabello altiori, ne sacerdos sumpturus pixidem habeat [141v] ascendere super altare, nec non provideri de clave argentea vel saltem ex cupro vel aurichalco desuper aurato, ex cuius anulo pendeat a vitta sericea flocculus decens; quae omnia adimpleri mandavit intra sex menses, sub poena arbitraria (etc.). Adest velum humerale, lanterna, thuribulum, baldachinum, umbella et caetera requisita tam pro processionibus generalibus quam pro deferendo sanctissimo viatico ad infirmos, iuxta formam (etc.).

Visitavit fontem in vase marmoreo cum ciborio ligneo, in quo asservantur sacra olea chrismatis et catechumenorum in vasculis stanneis cum caeteris requisitis pro administratione baptismatis. Oleum infirmorum fuit repertum in vasculo stannei intra bursam et custoditum in armario in sacristia cum calicibus.

Vidit reliquias sancti Christi martyris Fausti cum suo instrumento authentico; propterea concessit eas fidelium venerationi posse exponi, ordinavit tamen quod non amplius custodiantur cum sanctissimo sacramento [142r] in tabernaculo, sed in banco in sacristia, usquequo non fuerit constructus locus decens, vel in aliquo altare vel in fenestella in choro eiusdem ecclesiae.

Sacrarium est in choro, et ordinavit construi prope fontem baptismalem, sera et clave muniendum intra sex menses, sub poena arbitraria (etc.).

Et cum hora esset tarda, nocte adventante, dimisit visitatione, animo (etc.).

Die 22 iunii 1686.

Praefatus dominus Pellegrinus visitator qui supra (etc.) summo mane rediit ad ecclesiam praedictam et in ea

Visitavit sedem confessionalem et ordinavit eidem apponi bullam Caenae et casus episcopo reservatos intra tres menses, sub poena ordinario Aleriensi arbitraria (etc.).

Visitavit altare maius, quod fuit repertum tolerabiliter ornatum, quod manuteneretur sumptibus operae pro fabrica ecclesiae, quae nihil habet certi, sed solum percipit aliqua pia legata quae fiunt in dies et etiam contributiones eiusdem populi quae fiunt in casu alicuius [142v] necessariae impensae eiusdem altaris et ecclesiae et ecclesiarum dictae parochiae, quae administrantur per duos officiales, qui dicuntur sanctorii, qui creantur ab illustrissimo et reverendissimo domino episcopo in actu visitationis et in fine officii coram eodem reddunt computa. Reverendus rector remanet debitor eiusdem operae, ad favorem cuius, ut in visitatione veteris parochialis fuit dictum, reservata fuit pensio septem dublarum annuarum ad decennium, cum adhuc nihil solverit; propterea mandavit ut quamprimum satisfaciat et intra terminum illustrissimo et reverendissimo domino episcopo bene visum, sub poena suspensionis a divinis.

Visitavit sacristiam, pro qua inservit chorus; mandavit provideri de viginti purificatoriis et de bursa viridis et violacei coloris et de duobus biretis quadrangularibus et de conopaeolis pro pixide rubri, violacei et viridis colorum et de planeta, stola et manipulo nigri coloris intra annum, sub poena arbitraria (etc.).

Visitavit altare sub titulo sanctissimi Rosarii, [143r] fundatum et erectum sumptibus et devotione populi. Nullos habet redditus nec onera et manuteneretur ab hominibus et communitate eiusdem loci; ad illud est erecta societas sub eodem titulo, quae nihil habet certi, sed solummodo percipit piorum eleemosynas, quae impenduntur in sacris suppellectibus et ornatu eiusdem altaris et administrantur per unicum priorem eligendum ab admodum <reverendo> rectore, et ordinavit quod statim ac dictus reverendus rector ad residentiam huius parochiae advenerit, recipiat computa

a presenti priore, qui diu stetit in officio et computa non reddidit, quamvis esset paratus, stante absentia eiusdem domini rectoris. Confratres ter in hebdomada recitant coronam sanctissimi Rosarii meditantés eiusdem mysteria.

Ordinavit per reverendum parochum hortari ad faciendam processionem qualibet prima dominica cuiuslibet mensis et ad confitendum sua peccata, ut possint lucrari indulgentiam plenariam concessam confratribus comitantibus eandem processionem. [143v] Altare ipsum est decenter ornatum, propterea nihil ordinavit.

Visitavit altare sub titulo sancti Ioannis Baptistae, fundatum et erectum a quondam Beniamino Renuculo de Lumio cum dote capitalis census centum librarum, cuius redditus octo librarum annuarum administratur per Nicolaum Renuculum dicti loci nepotem ex filio eiusdem fundatoris, de qua dotatione dicitur constare ex testamento quondam Ioannis Baptistae filii eiusdem quondam Beniamini, recepto in actis Ioannis Ursini Lomellini notarii publici eiusdem loci, ut dixit idem Nicolaus, qui fuit creatus administrator ab episcopo et in visitatione eiusdem reddit computa. In eodem testamento adest etiam legatum alterius capitalis census librarum ducentarum, cuius redditus librarum sexdecim debeat expendi in eleemosynis missarum, quod adimpletur, ita attestante reverendo Ioanne vicecurato eiusdem ecclesiae, qui asserit se missas celebrasse. Adest aliud legatum librarum sexdecim solvendarum quotannis in perpetuum [144r] impendendarum in eleemosynis missarum, factum a quondam Ioanne Octavio Renuculo de Lumio, qui gravavit suos haeredes in suo testamento recepto in actis ser Ioannis Ursini Lomellini de Lumio notarii publici de anno 1666 seu (etc.), quod adimpletur, ita attestante domino rectore vicecurato.

Ordinavit quod supra praedic<t>um altare ponatur umbella intra sex menses, sub poena arbitraria (etc.).

Vidit sacra suppellectilia et indumenta et requisita pro celebratione missae, quae custodiuntur in armario prope dictum altare satis decenter, propterea nihil ordinavit.

Corpus ecclesiae inficitur a vespertilionibus, qui incredibili quantitate nidificant supra tabulatum et subtus plastras tecti eiusdem ecclesiae; suis sibilis a dicto domino visitatore auditis omnia etiam conturbant, et ulterius garritus hirundinum ibidem nidificantium auget rumorem, pro quibus arcendis mandavit tela cerata claudi fenestras eiusdem ecclesiae et destrui constructos nidos [144v] intra sex menses, sub poena arbitraria (etc.). Vespertiones vero non possunt expelli, nisi construatur fornix, ad quod opus enixe hortatus est populum. Item ordinavit quod praedictum

tectum melius cooperiatur, ne aqua pluvialis fluat in eandem ecclesiam, intra quatuor menses, sub eadem poena (etc.).

[*en marge*] Mons pietatis

Die ea.

Praefatus dominus Pellegrinus visitator qui supra (etc.).

Visitavit et recognovit pium montem sub titulo sancti Petri, Lumii institutum, fundatum, erectum et dotatum a quodam admodum reverendo Aurelio Vincentello olim archidiacono Sagonensi et aliquando etiam rectore ecclesiae sancti Petri de Lumio, cuius dos in prima sui fundatione ab eodem benefactore fuit constituta in minis centum hordei, cum obligatione quod homines dicti populi teneantur eligere quotannis tres ex commodioribus et habilioribus dicti populi in deputatos, qui debeant custodire horreum tribus clavibus diversis muniendum et unusquisque habeat [145r] suam, quorum administrationi superintendat quartus, qui in fine officii statim debeant reddere computa et solvere reliquatum.

Item quod dicti officiales debeant dispensare hordeum pauperibus dicti loci, cum cautione et assecuratione alicuius pignoris quod valeat altero tanto plus rei mutuo datae, quae pignora custodiri debeant ab eisdem deputatis, et in fine anni debitores debeant solvere hordeum, alias pignora ab eisdem deputatis subhastentur, nulla servata forma iuris, et de pretio satisfiat monti, et quod reliquum est restituatur debitori, non obstantibus privilegiis minoribus, mulieribus et quibuscunque personis concessis, et pro expensis ministrorum et aliis quod liceat exigere unum pro quolibet sexdecimo quotannis, ut constat ex chirographo subscripto manu propria eiusdem domini Aurelii Vincentelli sub datum Vici die 20 maii 1670 et exemplato per Ioannem Franciscum Iannonum Cassanum publicum cyrnaeum notarium de anno 1675 [145v] die nona novembris.

Deinde auxerunt dictam dotem, stante quod mutuatarii contribuerunt, prout contribuunt, in auctionem montis sponte duplum illius quod praestare tenentur, nec coguntur quando id supraplus solvere nolunt, et ipsius fundus nunc est minarum 335 circiter, et ulterius est constructa domus quae inservit pro horreo dicti montis ex piorum eleemosynis in parte et in parte ex redditibus eiusdem montis, cuius officiales quotannis renovantur, et expleto munere reddunt computa coram novis officialibus et superintendente generali, et conditiones in eadem fundatione appositae adamussim observantur. Partitae scribuntur in duobus libris, quorum unus remanet penes deputatos et alter apud superintendentem, qui libri sunt optime tenti. Ordinavit quod imposterum detur

syngrapha quibuslibet debitoribus, in qua contineatur mutuuum et pignus; in reliquis cum omnia recte procedant nihil ordinavit.

[146r] Vidit libros parochiales et ordinavit provideri de libro status animarum, piorum legatorum et bonorum ac iurium ecclesiae atque sacrae suppellectilis intra sex menses, sub poena arbitraria (etc.).

Animae in totum sunt 500 circiter, comprehensis quinque sacerdotibus et tribus clericis, ex quibus communicantur 300 circiter, et nulla tenetur ratio an satisfaciant nec ne praecepto communionis, unde mandavit observari decretum generale.

Functiones parochiales exercentur, sed in choro fere nunquam cantantur vesperae et missae.

Doctrina christiana negligitur, nec est habilitas praedicandi verbum Dei.

Sunt aliqui debitores piorum legatorum nec non fabricae ecclesiae qui sunt contumaces in solvendo; propterea ordinavit moneri per reverendum parochum quatenus intra tres menses solvisse debeant sua respective debita, sub poena interdicti ab ingressu eiusdem ecclesiae ipso facto incurrenda (etc.).

[146v] [*en marge*] Oratorium sancti Ioseph de Lumio

Die ea.

Praefatus dominus Pellegrinus visitator qui supra (etc.).

Visitavit oratorium sub titulo sancti Ioseph situm in loco Lumii in parte ubi dicitur Prelli, fundatum a Francisco Maria Leca Christianacce de Lumio, qui hic praesens dixit habere dispositionem illud dotandi pro eius manutentione, et interim manutinetur per eundem fundatorem. Unicum est in eo erectum altare, cuius cruci mandavit apponi statuam sanctissimi Crucifixi intra duos menses, sub poena arbitraria (etc.). Ad illud est erectum simplex beneficium laicalem fundi librarum bis mille, cum onere celebrandi quatuor in hebdomada missas perpetuo; eiusdem capellanus modo est reverendus Antonius Frati de dicto loco, qui redditus dicti capitalis percipit et onera adimplet, ut ipse praesens testatus est. Dictum beneficium fuit fundatum pariter ab eodem nobile Leca Christianacce. Praedicta oratorium et altare sunt decenter ornata et constructa et adsunt etiam omnia requisita pro celebratione missarum, propterea nihil ordinavit.

[147r] Oci fuit dictum quod quondam Defendinus Iudicelli de loco Oci in suo testamento ad causam piam reliquerit capitale census librarum ducentum, impositi et fundati a quondam Luciano quondam Pauli Vincentii de loco Oci supra petium unum terrae campivae, sitae in pertinentiis Oci loco dicto il Cataro alla Cala et ab eodem venditae dicto Defendino pro eodem pretio librarum 200 et annui redditus librarum viginti, cui terrae cohaerent supra via communis, subtus mare, ab uno bona sancti Nicolai de loco Oci et ab altero latere bona Alexandri quondam Ioannis Brandi de Algaiola, salvis (etc.), quod pium relictum dicitur fuisse factum in actis ser Ioannis Stephani Iuntini de Nezza sub suis datalibus, ad effectum ut annui redditus in perpetuum expendantur in eleemosynis missarum, et quod fuerit rogatus de dicta constitutione census ser Ioannis Antonius Anfranus de Lumio sub suis datalibus, et quod cum debitor dicti census decoquerit haeredes eiusdem testatoris, per sententiam emanatam a curia episcopali et exequatam in curia laicali Algaiolae, nomine [147v] dicti legati fuerint immissi in possessionem eiusdem fundi specialiter obligati ad effectum locandi, et quod modo quidam Marchianus quondam Sanctis de Algaiola de facto et sine auctoritate aliqua intraverit, et haeredes quondam Pauli Francisci de loco Oci de facto et sine aliqua auctoritate et ministri publici associatione intraverint et occupaverint tenutam eiusdem terrae, propter quod attentatum praedictae missae non amplius celebrentur, quod cedit in destructionem piae dicti testatoris voluntatis; propterea ordinavit quod per reverendum vicecuratum Oci moneantur dicti occupatores quatenus imposterum non audeant nec praesumant neque aliquis eorum audeat aut praesumat ingredi per se vel per alium in dictam terram ad faciendum utilia vel inutilia, sub poena interdicti ab ingressu ecclesiae ipso facto incurrenda (etc.).

Die ea.

Praefatus dominus Pellegrinus visitator qui supra (etc.).

[148r] [*en marge*] Ecclesia parochialis sanctissimae Annunciatuae de loco Oci

Visitavit ecclesiam parochialem sub titulo sanctissimae Annunciationis beatae Mariae virginis de loco Oci, non consecratam, cuius titulares sunt admodum reverendi patres monasterii sanctae Mariae de Spedia ordinis sancti Benedicti de Monte Oliveto, qui per oeconomum dictam

curam administrant, qui modo est reverendus Angelus Maria Balestrini de dicto loco approbatus ab ordinario; redditus dictae ecclesiae modo est librarum mille, sed in emphyteusim seu ad tertiam generationem eiusdem ecclesiae bona data sunt pro canone et annua responsione librarum 325; salarium praedicti reverendi oeconomii est librarum 200; et in ea

Visitavit sanctissimum Eucharistiae sacramentum, repertum in pixide argentea intus deaurata quoad cuppam in reliquis ex aurichalco deaurato, intra tabernaculum marmoreum tolerabile super altare maius, ante quod ardet continuo lampas sumptibus praedictorum reverendorum patrum titularium dictae ecclesiae, qui contribuunt pro eiusdem lampadis manutentione libras decem, et in satisfactione legati pii quondam Ioannis Natalis quondam Antonii Pauli de dicto loco alias decem [148v] solvit Antonius Paulus quondam Angeli Francisci de dicto loco ut haeres dicti testatoris, de quo legato dicitur constare per instrumentum rogatum per ser Ioannem Stephanum Iuntini publicum notarium Nezzae sub suis datilibus.

Item ad dictum usum solvuntur aliae librae decem ab Alexandro quondam Petri et Anna Maria vidua relicta quondam Stephanini ambo de dicto loco, simul et in solidum obligati ratione contractus ut dicitur initi cum dictis reverendis patribus. Vidit lanterna et umbella, quas mandavit resarciri intra duos menses, sub poena arbitraria (etc.), quae inserviunt pro deferendo sanctissimo viatico ad infirmos.

Visitavit fontem baptismalem in vase marmoreo cum ciborio ligneo, in quo asservantur intra bursam sacra olea chrismatis, cathecumenorum et infirmorum in vasculis stanneis. Ordinavit provideri de cochleare decente et quod prope praedictam fontem ponatur imago sancti Ioannis Baptistae Christum baptizantis intra sex menses, sub poena arbitraria (etc.).

[149r] Visitavit altare maius, quod fuit repertum decenter ornatum, verum quidem est quod fuit dictum eiusdem ornamenta commodata fuisse ab altare sub titulo defunctorum Suffragii erecto in dicta parochiali, cum sit praedictum altare maius totaliter destitutum ornamentis propriis; altercatum fuit inter reverendum oeconomum, praetendentem provisionem eiusdem altaris pertinere et spectare ad reverendos patres titulares dictae ecclesiae ex una, et Dominicum quondam Luciani de Lumio ex altera parte, ibidem praesentem, emphyteutam et conductorem eorumdem reverendorum patrum, excipientem et dicentem onus praedictae provisionis non ad praedictum monasterium, sed ad populum dicti loci spectare et pertinere. Qui dominus visitator remisit dictas partes ad formam iuris (etc.).

Visitavit sacra suppellectilia et caetera requisita ad sacrificium missae, quae conservantur in decente armario in praedicta ecclesia locato; mandavit provideri de cotyla hostiarum cum lamina

plumbea serico vestita ad tollendam earundem curvitatē, in reliquis fuit reperta abundanter provisā [149v] de suppellectilibus spectantibus ad dictum altare Suffragii, sed indigens multis rebus pro altare maiori, de quibus mandavit provideri per illos ad quos spectat intra annum, sub poena ordinario loci bene visa (etc.).

Sacrarium est in altare maiori, et mandavit construi in aliquo recondito loco intra praedictam ecclesiam in termino sex mensium, sub poena arbitraria (etc.).

Ordinavit sedem confessionalem restaurari cum duobus genuflexoriis et eidem affigi bullam Caenae intra sex menses, sub poena arbitraria (etc.).

Visitavit altare sub invocatione et titulo defunctorum Suffragii, fundatum et erectum sumptibus et devotione Birgittae filiae quondam Antonii de loco Oci, quod manuteneretur ab eadem fundatrice. In eodem altare adest arcula diversis picta coloribus, munita ferreis repagulis quae non possunt avelli, in qua dicuntur esse reliquiae sancti Clementis martyris, et mandavit ostendi documenta. Praedictum altare est satis decenter ornatum, propterea nihil ordinavit.

[150r] Visitavit altare sub titulo sancti Ambrosii, fundatum et erectum ut dicitur sumptibus et devotione quondam Ioannis Lucae de Iudicellis dicti loci, cuius haeredes faciunt ad illud celebrare quotannis missas quinquaginta in satisfactionem legati pii perpetui ab eodem Ioanne Luca relictis in eius ultimo testamento, ita attestante reverendo oeconomio de satisfactione dicti oneris.

Nuper a Birgitta filia quondam Antonii Balestrini de dicto loco praedictum altare titulo irrevocabili fuit dotatum de aliquibus bonis stabilibus et capitale census, cum onere quatuor in hebdomada missarum, ut dicitur constare per instrumentum receptum in actis ser Dominici Frediani de civitate Bastiae viginti duobus abhinc annis circiter, cuius altaris modo est capellanus nominatus in eadem dotatione reverendus Angelus Maria Balestrini, qui predicta onera adimplet ut praesens dixit. Praedictum altare est satis decenter ornatum, et ordinavit solummodo quod cruci affigatur imago sanctissimi Crucifixi intra quatuor menses [150v], sub poena arbitraria (etc.).

Corpus ecclesiae bene se habet.

Functiones parochiales exercentur de more regionis.

Dictum fuit populum et maxime mulieres non intervenire scholis doctrinae christianae, propter quod ignorant mysteria fidei, prout expertus fuit dictus dominus visitator, propterea

ordinavit ignaros non debere admitti ad sancta sacramenta (etc.).

Intra fines huius parochiae sunt duae aliae ecclesiae campestres, in quibus nihil conservatur, et solummodo in festis titularibus earundem ecclesiarum ibidem celebratur et tunc ab hac ecclesia omnia necessaria deferuntur, quae ecclesiae sunt sub titulo sancti Nicolai una, et altera sancti Ambrosii, ad quas dictus dominus visitator non curavit accedere, eo quia sunt longe distantes et etiam habuit notitiam easdem bene se habere in suis aedificiis.

Vidit libros parochiales et ordinavit partitas scribi ad formam ritualis romani et fieri librum piorum legatorum intra mensem, sub poena arbitraria (etc.).

[151r] Animae in totum sunt 80, ex quibus communicantur 50, et omnes paruerunt praecepto.

Legata pia adimplentur.

Aedes canonicales bene custodiuntur.

Vidit epistolam approbationis ad dictam curam.